వసుంధర

ఒక మార్కు విద్యార్థి భవితను తేలుస్తుంది. ఒక నిమిషం ప్రాణం విలువను చూపిస్తుంది. అలానే ఒక సంఘటన ఉషాదేవి జీవితానికి కొత్త అర్థాన్నిచ్చింది. ఉన్నత ఉద్యోగాన్నీ, ఆరంకెల జీతాన్నీ వదిలి మానసిక వికలాంగుల కోసం ఓ సంస్థను స్థాపించేలా చేసింది. 'వారి ప్రేమకోసం ఎన్ని ఆస్తులు వదులుకోవడానికైనా సిద్ధమే' అంటోన్న ఆమె అనుభవాలివి.

కళ్లు అమ్మేస్తానని అనుకున్నారు!

ఉద్యోగంలో ఉన్నత స్థాయికి ఎదగాలని కలలు కనేదాన్ని. కానీ ఓ చిన్న సంఘటన ...ఫెసర్ ఉద్యోగాన్నే వద్దనుకునేలా చేస్తుందని ...సలు అనుకోలేదు. మాది విశాఖ జిల్లా ...నకాపల్లి. మనస్తత్వ శాస్త్రం, గణితం, వాణిజ్య ప ...పాలన విభాగాల్లో పట్టా పుచ్చుకున్నా. పీహెచ్‌డీ ...ర్తి చేసి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయంలో ప్రొఫెసర్ ...నూ పనిచేశా. నా భర్త సీఐడీ క్లూస్ విభాగం ...ధికారి. ఓ సారి సమీప బంధువులు విదేశాలకు ...తుంటే వీడ్కోలు పలకడానికి నేనూ వెళ్లా. ...ళ్లమ్మాయి మానసిక వికలాంగురాలు. దాంతో ...మెను విమానంలోకి అనుమతించలేదు. ...దేంటని అడిగితే. 'నిబంధనలు అలాగే ఉన్నాయి. ...ం ఏం చేయలేం' అని అధికారులు బదులిచ్చా... ఎంత బతిమాలినా వినలేదు. పసి వాళ్లూ, ...యసున్నా వికాసం లేని వాళ్ల పట్ల అంతటి కర...దనమా! భరించలేకపోయా. కాస్త ఉన్న వాళ్ల ...రిస్థితే అలా ఉంటే, ఏమీ లేని వాళ్ల పరిస్థితి ...టా అనుకున్నా. అప్పుడే వారి కోసం నా ...తుగా ఏదైనా చేయాలనుకున్నా. అలా ఏడేళ్ల ...తం శ్రేయాస్ ఫౌండేషన్ మొదలైంది.

...నుకున్నంత సులువు కాదు...

మొదట ఆలోచన రాగానే మానసిక ...కలాంగుల కోసం ఓ స్కూల్‌ను ఏర్పాటు చేద్దా...నుకున్నా. అందుకోసం కొన్నాళ్లు వాళ్లుండే స్కూ...లూ, వసతి గృహాలకూ వెళ్లి పరిశీలించా. అక్కడ ...ళ్లకున్న వసతులు చాలా దారుణం. గ్రామాల్లో ...యితే వారిని ఓ మూలన కట్టేసి కాస్త అన్నం, ...ళ్లూ ఇచ్చి వదిలేసే వాళ్లు. అవన్నీ చూసి చాలా ...ధేసింది. అందరు పిల్లలకూ అందే ఆనందాన్ని ...క్కూ పంచాలనుకున్నా. కానీ అది అనుకున్నంత ...లువు కాదని తరవాత అర్థమైంది. వారి కోసం ...శాల ప్రారంభిస్తాను అంటే ఎవరూ ఇంటిని ...ద్దెకివ్వడానికి ముందుకు రాలేదు. ఏ సమస్యా ...కుండా చూసుకుంటాననీ, పూర్తి బాధ్యత ...దేననీ, ఎప్పుడు ఖాళీ చేయమన్నా వెళ్లిపోతా...నీ చెప్పా. అయినా ఫలితం లేదు. ఆఖరుకి ...నకాపల్లిలో మా కుటుంబానికి పరిచయస్తులు ...ండడంతో వాళ్ల సహకారంతో ఓ పాత ఇంటిని ...ద్దెకు తీసుకున్నా. దాంట్లోనే స్కూల్‌తో పాటు ...నో వికాస కేంద్రాన్ని ప్రారంభించా. దాని పేరు ...శ్రయ ధామ్'. అప్పుడు నేను ఐక్యరాజ్య సమితి ...భివృద్ధి కార్యక్రమం (యూఎన్‌డీపీ) ...న్సల్టెంట్‌గా మంచి హోదాలో ఉన్నా. 'లక్షల జీతం వదులుకొని ఈ పనేంటి, అంతగా అనుకుంటే అలాంటి వాళ్లకు ఆర్థిక సాయం చెయ్యి' అని చాలామంది చెప్పారు. నేను చేస్తున్న పని లక్షల జీతం కంటే విలువైంది అనుకున్నప్పుడు తిరిగి ఆలోచించాల్సిన పని లేదు అనుకున్నా.

ఒప్పించడానికి ఎంతో కష్టపడ్డా...

చాలా మంది అలాంటి పిల్లలున్నారు కదా, అడగ్గానే స్కూల్‌కి వచ్చేస్తారనుకున్నా. అదంతా ఆపోహే అని తరవాత తెలిసింది. తల్లిదండ్రుల్ని ఒప్పించి వాళ్లను స్కూల్‌కి తీసుకురావడానికి చాలా కష్టపడ్డా. వాళ్లను తీసుకెళ్లి కళ్లూ, మూత్ర పిండాలూ అమ్మేసే వారికి ఇచ్చేస్తానేమోనని అనుమానించిన వాళ్లూ ఉన్నారు. ఎన్నో తంటాలు పడి ఎలాగోలా వాళ్లకు నమ్మకం కలిగించా. మొదట నలుగురు పిల్లలు వచ్చి చేరారు. నెల గడిచే సరికి వాళ్లలో కొంత మార్పు కనిపించే సరికి, నెమ్మదిగా తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లల్ని తీసుకొచ్చి చేర్చడం మొదలుపెట్టారు. మానసిక వికలాంగుల్ని పూర్తిగా మార్చలేకపోయినా, చదువు నేర్పించాలనీ, వాళ్ల పనులు వాళ్లు చేసుకునేలా శిక్షణ ఇప్పించాలనీ నా ఆశ. అందుకే పాఠాలు చెప్పేందుకు నిపుణులైన ఉపాధ్యాయులను నియమించా. వాళ్లను సొంత బిడ్డల్లా చూసుకొనే ఆయాలను ఏర్పాటు చేశా. ఏడాది గడిచింది. కొందరు పిల్లలకు ఇంటినుంచి భోజనం తెచ్చుకునే స్తోమత లేకపోవడం గమనించా. ఇంకొందరు కేవలం గంజి, గుడ్డుకే పరిమితం అయ్యేవాళ్లు. కొన్నిసార్లు ఒకరి నుంచి ఒకరు లాక్కుని తినడమూ నా దృష్టికొచ్చింది. ఆ పరిస్థితి చాలా బాధ కలిగించింది. కష్టమైనా సరే, వాళ్లందరికీ మధ్యాహ్నం భోజనం పెట్టాలని నిర్ణయించుకున్నా. అదిప్పటికీ కొనసాగుతూనే ఉంది.

ఇల్లూ, నగలూ తాకట్టుపెట్టా...

ఇంట్లో వాళ్ల సహకారం లేకపోతే ఇలాంటి పనుల్లో ముందుకెళ్లడం అంత సులువు కాదు. ఆ విషయంలో నేను అదృష్టవంతురాలినే. ఇప్పటికీ అమ్మకు వచ్చే తొమ్మిదివేల ఐదొందల రూపాయల పింఛను మొత్తం ఆశ్రమానికే ఇచ్చేస్తుంది. అయినా డబ్బులు సరిపోక ఇంటినీ, నగలను తాకట్టు పెట్టి అప్పు తెచ్చిన సందర్భాలెన్నో. బయటి వ్యక్తులు విరాళాలు ఇస్తామంటూ ముందుకొచ్చినా, ఎక్కువ మంది ప్రచారాన్నే కోరుకుంటారు. అందుకని ఆచితూచి వ్యవహరిస్తాను. బంధువులూ, స్నేహితులూ చేసే సాయాన్ని మాత్రం తీసుకుంటాను. మా అమ్మాయి ఇంజినీరింగ్, అబ్బాయి ఇంటర్ చదువుతున్నారు. నేనూ వాళ్లతో పాటే ఉదయాన్నే క్యారేజి తీసుకొని విశాఖపట్నం నుంచి అనకాపల్లి వెళ్లిపోతా. మళ్లీ సాయంత్రానికి ఇంటికి వస్తా. గత ఏడేళ్ల నుంచి ఇలాగే చేస్తున్నా.

ప్రత్యేకంగా శిక్షణ తీసుకున్నా...

మానసిక వైకల్యం పిల్లల్ని డాక్టర్లుగానో, ఇంజినీర్లుగానో చేయలేకపోవచ్చు. కానీ ఓ స్థాయి వరకూ చదువు చెప్పగలం. వాళ్లు ఎవరినైనా చాలా త్వరగా ప్రేమిస్తారు. దాన్ని ఆయుధంగా చేసుకొని కాస్త ప్రేమగా చెబితే ఏ విషయాన్నైనా త్వరగా నేర్చుకుంటారు. నేనందుకే చదువుతో పాటూ చిన్న చిన్న పనుల్లోనూ వారికి శిక్షణ ఇప్పిస్తున్నా. కొవ్వొత్తులూ, ప్రమిదలూ, గ్రీటింగ్ కార్డులూ, వేజలిన్, ఫినాయిల్ లాంటి వాటిని వారే తయారుచేస్తారు. దాంతో వారికి కొంత ఆదాయం, ఎంతో ఆత్మవిశ్వాసం లభిస్తాయి. వీళ్లకి ఏ విషయాలు ఎలా చెబితే అర్థమవుతుందన్న దానిపై ఠాకూర్ హరిప్రసాద్ సంస్థలో నేను శిక్షణ తీసుకున్నా. మా ఉపాధ్యాయులకూ తర్ఫీదు ఇప్పించా. ఇక్కడికొచ్చే పిల్లల్లో చాలామందికి అన్నం తినడం, మలమూత్ర విసర్జన లాంటివి కూడా నేర్పాల్సిందే. దానికోసం నిపుణుల సాయం తీసుకుంటున్నా. కౌమార దశలో శారీరకంగా వాళ్లలోనూ కొన్ని మార్పులొస్తాయి. వాటిని అర్థం చేసుకునేందుకు ప్రత్యేకంగా కౌన్సెలింగ్ ఇప్పిస్తాం. ఇవన్నీ ఇలా ఉంచితే 'ఇలాంటి పిల్లల్ని కన్నావు' అంటూ భార్యను వదిలేసే భర్తలూ చాలామందే. చేతనైనంతలో వారినీ ఆదుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నా.

ఆ నవ్వులు చాలు..

నలుగురితో మొదలైన ఆశ్రయ ధామ్‌లో ఇప్పుడు 73 మంది పిల్లలున్నారు. మొదట పిల్లల్ని పంపించడానికే భయపడిన వాళ్లు, ఇప్పుడు రోజంతా మాతోనే ఉంటే బావుంటుంది అనుకొంటున్నారు. కొందరు తల్లులు పిల్లలతో పాటు వచ్చి ఇక్కడే ఉండిపోదామనుకుంటున్నారు. అలా చేస్తే పిల్లల్లో త్వరగా మార్పొచ్చే అవకాశం ఉందని అధ్యయనాలూ చెబుతున్నాయి. కానీ దానికోసం ఓ శాశ్వత నివాసం కావాలి. ప్రస్తుతం దాన్ని సమకూర్చే పనిలోనే ఉన్నా. ఇద్దరు వ్యక్తులు రూ.8 లక్షలు ఇవ్వడానికి ముందుకొచ్చారు. మాకున్న ఇంటి స్థలాన్నీ అమ్మేస్తున్నాం. అలా మరో ఎనిమిది లక్షలొస్తాయి. ఈ మొత్తంతో అనకాపల్లి శివార్లలో రెండెకరాల స్థలాన్ని తీసుకుని, వసతి గృహాన్ని నిర్మిస్తే నా కల నిజమైనట్లే. అక్కడ... వాళ్లతోనే ఔషధ మొక్కల పెంపకం చేపట్టాలన్నది నా ఆశ. వారి ఆరోగ్యానికీ ఆ వాతావరణం ఎంతో సాంత్వననిస్తుంది. ఆదాయమూ వారికి ఉపయోగపడుతుంది. ఉద్యోగాన్ని కొనసాగించి ఉంటే నా పిల్లలకు ఇంకా మంచి జీవితాన్ని ఇచ్చేదాన్ని. కానీ వదిలేయడం వల్ల ఇంతమంది పిల్లల మొహాల్లో నవ్వుని చూడగలుగుతున్నా.

- **మునగవలస శ్రీనివాస పట్నాయక్**, విశాఖపట్నం